

Teza: wolność słowa i pisma

Radca prawny wykonując czynności zawodowe zobowiązany jest do ponadprzeciętnej i profesjonalnej dbałości o kulturę słowa w sposób który nie godziłby w dobra osobiste innych osób.

Sygn. akt WO-145/17

ORZECZENIE

z dnia 15 grudnia 2017 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w składzie:

Przewodniczący: SWSD Dorota Szubielska /sprawozdawca/

Sędziowie: SWSD Wojciech Płóciennik

SWSD Elżbieta Gajda-Krynicka

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego radcy prawnego Mariusza Łątkowskiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 grudnia 2017 r. odwołania z dnia 7 sierpnia 2017 r. wniesionego przez obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia 7 lipca 2017 r. sygn. akt D1/2017 uznającego radcę prawnego R. K. winnym popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego,

orzeka:

1.

utrzymuje orzeczenie w mocy,

2.

kosztami postępowania odwoławczego w wysokości 1.200,00 (słownie złotych: jeden tysiąc dwieście) obciąża obwinionego.

UZASADNIENIE

OSD OIRP w Lublinie orzeczeniem z dnia 7 lipca 2017 r. uznał radcę prawnego R. K. winnym tego, że:

1.

w dniu 12 maja 2015 r. w L. wykonując czynności zawodowe w postępowaniu egzekucyjnym, sporządzając pismo do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ś. A. M. nadużył wolności słowa i pisma poprzez użycie w treści pisma sformułowań „wzywam Pana do natychmiastowego (3 dni) zwrotu bezprawnie zagarniętych przez Pana kwot (...). Wszystkie zagarnięte kwoty (...), za swoje bezprawne działania, po prostu prymitywne zagarnięcia”, tj. o popełnienie deliktu dyscyplinarnego z tym, że kwalifikuje czyn obwinionego z art. 64 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 233 z późn. zm.) w zw. z art. 6 ust. 2 i art. 27 ust.6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.) i za to na podstawie art. 65 ust. 1 punkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 233 z późn. zm.) wymierzył mu karę nagany,

oraz

2.

na podstawie art. 65 ust. 2e ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 233 z późn. zm.) zobowiązał obwinionego radcę prawnego R. K. do pisemnego przeproszenia pokrzywdzonego A. M. – Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ś. – w terminie 7 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

Ponadto na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 233 z późn. zm.) zasądził od obwinionego radcy prawnego na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie koszty postępowania dyscyplinarnego w wysokości 1 238.00 zł (słownie złotych: tysiąc dwieście trzydzieści osiem).

Odwołanie od orzeczenia wniósł obwiniony. Obwiniony zaskarżył orzeczenie OSD w całości pod zarzutem naruszenia prawa materialnego tj. art. 11 ust. 1 Urp. w zw. z art. 6 ust. 2 i art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, a także naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na rozstrzygnięcie tj. art. 4 Kpk w zw. z art. 5 § 2 Kpk, art. 7 Kpk oraz art. 410 Kpk i art. 424 § 1 pkt 1 i 2 Kpk poprzez faktyczne zaniechanie ustaleń i nieprzeprowadzenie żadnego dowodu celem ustalenia, czy użyte przez obwinionego słowa były podyktowane rzeczą potrzebą sprawy w kontekście złożonej do akt sprawy opinii prof. A. J. – domagając się zmiany zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienia go ewentualnie uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy OSD OIRP w Lubinie do ponownego rozpoznania.

Odwołanie obwinionego nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ podniesione w nim zarzuty nie mają uzasadnionych podstaw. W rozpatrywanej sprawie OSD jako niesporne uznał, a ocenę tę podziela WSD, następujące okoliczności:

W dniu 23 czerwca 2015 r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wpłynął wniosek Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ś. A. M. o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w stosunku do radcy prawnego R. K., w którym wskazuje, iż radca prawny R. K. w piśmie z dnia 12 maja 2015 r. skierowanym do niego, a zatytułowanym „Przedsądowe wezwanie odszkodowawcze” użył sformułowań nadużywających wolność słowa i pisma oraz naruszających godność i powagę organu egzekucyjnego. Zdaniem Skarżącego, radca prawny R. K. używając zwrotów obraźliwych dopuścił się naruszenia przepisów art. 12 ust. 3 art. 38 ust. 5 w związku z art. 38 ust. 4, art. 48 i art. 49 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. W ocenie wnioskodawcy użyte w piśmie sformułowania, insynuujące bezprawność jego działania polegającego na wykonaniu orzeczenia sądu będącego tytułem zabezpieczenia, w sposób oczywisty naruszają godność i powagę urzędu Komornika Sądowego. Do wniesionej skargi Komornik Sądowy załączył kopię skierowanego do niego pisma z dnia 12 maja 2015 r.

Postanowieniem z dnia 8 września 2015 r., sygn. akt RD-31/15 Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wszczął dochodzenie, w toku którego przedstawił radcy prawnemu R. K. zarzut popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6 ust. 2 i art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r.).

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego wskazał, że radca prawny R. K. w dniu 12 maja 2015 r. w L. wykonując czynności zawodowe jako pełnomocnik strony w postępowaniu egzekucyjnym, w piśmie skierowanym do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ś. A. M. użył w jego treści sformułowań wskazujących na nadużycie wolności słowa i pisma oraz naruszył swoim postępowaniem godność

zawodu radcy prawnego.

Radca prawny R. K. przesłuchany w charakterze obwinionego nie przyznał się do zarzucanego mu czynu. W złożonych wyjaśnieniach potwierdził, iż jest autorem pisma z dnia 12 maja 2015 r. i oświadczył, że nadal w pełni podtrzymuje

stanowisko w nim zawarte. Wskazał, że jego zdaniem stanowisko wyrażone w piśmie nie jest obraźliwe, gdyż jest wiernym i rzetelnym określeniem postępowania Komornika Sądowego A. M. w prowadzonej sprawie egzekucyjnej.

Postanowieniem z dnia 29 lutego 2016 r. sygn. RD-31/15 Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego umorzył dochodzenie przeciwko radcy prawnemu R. K. przyjmując, że stwierdzone przewinienie dyscyplinarne ma charakter mniejszej wagi i powinno być objęte ostrzeżeniem dziekańskim.

Postanowienie Zastępcy Rzecznika zostało zaskarżone przez pokrzywdzonego. OSD postanowieniem z dnia 29.06.2016 r. sygn. OS7/2016 uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

Zastępca Rzecznika wnioskiem z dnia 14 lutego 2017 r. sygn. RD 31/15 wystąpił do OSD OIRP w Lublinie o ukaranie radcy prawnego R. K. obwinionego o to, że w dniu 12 maja 2015 r. w L. wykonując czynności zawodowe w postępowaniu egzekucyjnym, sporządzając pismo do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ś. A. M. nadużył wolności słowa i pisma poprzez użycie w treści pisma sformułowań: „ wzywam Pana do natychmiastowego (3 dni) zwrotu bezprawnie zagarniętych przez Pana kwot (...). Wszystkie zagarnięte kwoty (...), za swoje bezprawne działania, po prostu prymitywne zagarnięcia”, czym naruszył także godność zawodu radcy prawnego – co wyczerpało dyspozycję art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 6 ust. 2 i art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego.

Stan faktyczny sprawy OSD ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, OSD uznał, że zebrany materiał dowodowy dostatecznie wyjaśnia okoliczności sprawy.

OSD nie dał wiary zeznaniom obwinionego radcy prawnego R. K. i uznał, że wyjaśnienia obwinionego nie usprawiedliwiają naruszenia standardów wypowiedzi wynikających z Kodeksu etyki radcy prawnego.

Co do kwalifikacji prawnej czynu Okręgowy Sąd Dyscyplinarny prawidłowo przyjął, iż postępowanie obwinionego radcy prawnego R. K. wyczerpuje znamiona określone w przepisie art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 ust. 2 i art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, odmiennie niż wskazał to Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego we wniosku o ukaranie, gdzie zarzucił naruszenie art. 11 ust. 2 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6 ust. 2 i art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. W świetle bowiem art. 399 § 1 Kpk w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, jeżeli w roku rozprawy okaże się, że nie wychodząc poza granice oskarżenia można czyn zakwalifikować według innego przepisu prawnego, sąd uprzedza o tym obecne na rozprawie strony.

W świetle art. 11 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, radca prawny przy wykonywaniu czynności zawodowych korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przepisami prawa i rzeczą potrzebą. Zgodnie natomiast z art. 11 ust. 2 ustawy o radcach prawnych nadużycie wolności, o której mowa w ust. 1, stanowiące ściganą z oskarżenia prywatnego zniewagę lub zniesławienie strony, jej pełnomocnika lub obrońcy, kuratora, świadka, biegłego lub tłumacza, podlega ściganiu tylko w drodze dyscyplinarnej. Przepis art. 11 ust. 2 ustawy o radcach prawnych enumeratywnie wskazuje podmioty w stosunku do których radca prawny może dopuścić się przewinienia dyscyplinarnego nadużycia wolności słowa, a komornik sądowy do którego skierowane było pismo radcy prawnego R. K., w którym dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego nie został wymieniony w tym katalogu.

OSD zwrócił uwagę, że przysługująca radcy prawnemu wolność słowa i pisma przy wykonywaniu czynności zawodowych wynika ze specyfiki zawodu zaufania publicznego, jakim jest zawód radcy prawnego. Ta wolność słowa i pisma w związku z wykonywaniem zawodu, oznacza, że radca prawny może w sferze komunikacji podejmować wszelkie czynności zmierzające do realizacji lub ochrony powierzonych mu praw i obowiązków innych osób. Działania te nie mogą jednak wykraczać poza granice wyznaczone przez przepisy prawa i rzeczą potrzebą.

OSD przyjmując, iż rzeczowa potrzeba to tylko takie działanie lub zestaw działań związanych z wykonywaniem zawodu, które w danych okolicznościach są konieczne i niezbędne dla skutecznego chronienia powierzonego radcy

prawnemu interesu klienta, zgodnie z zasadami profesjonalnego udzielania pomocy prawnej przez reprezentanta zawodu zaufania publicznego trafnie ocenił, że postępowanie radcy prawnego R. K. przekroczyło te granice.

Radca prawny wykonując czynności zawodowe zobowiązany jest do ponadprzeciętnej i profesjonalnej dbałości o kulturę słowa oraz w sposób który nie godziłby w dobra osobiste innych osób. Profesjonalny pełnomocnik w swoich wystąpieniach powinien zachować takt i umiar.

W tym kontekście OSD uznał, że obwiniony R. K. przy wykonywaniu czynności pełnomocnika procesowego dłużnika, w piśmie procesowym z dnia 12 maja 2015 r. skierowanym do Komornika Sądowego A. M. użył sformułowań nie odnoszących się do istoty sprawy, niemerytorycznych i ocennych w stosunku do pracy komornika sądowego – za takie należy uznać użyte w wymienionym piśmie m.in. stwierdzenie „prymitywne zagarnięcie”. Użyte przez radcę prawnego R. K. sformułowania nie były konieczne dla zapewnienia ochrony prawnej swojego mocodawcy w danej sprawie i dlatego też Okręgowy Sąd Dyscyplinarny zasadnie uznał, iż wymienione stwierdzenia nie mieszczą się w granicach przysługującej radcy prawnemu wolności słowa i pisma, stanowią jej nadużycie.

Brak umiaru i taktu w piśmie procesowym sporządzonym przez radcę prawnego nie tylko z zasady jest przekroczeniem granic rzeczowej potrzeby, ale uznawane jest również za brak dbałości o godność zawodu.

OSD uznając, że doszło do zarzucanego obwinionemu czynu dyscyplinarnego ukarał obwinionego karą nagany a ponadto zobowiązał obwinionego do pisemnego przeproszenia pokrzywdzonego w terminie 7 dni od uprawomocnienia się orzeczenia.

Zważywszy na zakres bezspornych okoliczności oraz ustalenia postępowania wyjaśniająco-dowodowego WSD uznał, że w orzeczeniu OSD dokonano prawidłowych ustaleń i dokonano prawidłowej oceny współmierności kary za konkretny delikt w kontekście dyrektyw jej wymiaru, określonych w ast. 53 Kk w zw. z art. 74¹ pkt. 2 Urp.

W związku z podnoszonymi przez obwinionego w odwołaniu licznymi zarzutami, warto zauważyć, że obwiniony nie zwrócił uwagi, że ochrona czci człowieka, a ściślej jego godność osobista, która jest elementem czci każdej osoby wynika z art. 47 Konstytucji. Przepis ten stanowi, że każdy ma prawo do ochrony czci i dobrego imienia. Penalizowaniu podlegają zachowania, które w tę godność są wymierzone, które ją człowiekowi odbierają lub powodują w niej uszczerbek.

Nie sposób mówić o ochronie prawa do wolności wypowiedzi przysługującej radcy prawnemu, gdy wykonywane jest w taki sposób, aby naruszało dobre imię i cześć innej osoby. Gdy proporcje nie zostały zachowane, a wypowiedź przybiera formę bezpodstawnej i bezcelowej agresji – takie postępowanie nie może być ani tolerowane, ani usprawiedliwione.

Ustawa o radcach prawnych i Kodeks etyki radcy prawnego zawiera wskazania zachowań oczekiwanych od osób wykonujących zawód radcy prawnego zarówno w działalności publicznej jak i w życiu prywatnym. Zachowania radców prawnych sprzeczne z tymi wskazaniem muszą podlegać

odpowiedzialności dyscyplinarnej.

O kosztach postępowania orzeczono zgodnie z art. 70⁶ Urp.